

[Ninn-Hansen.]

Det skal dog bemærkes, at retspraksis på en vis måde kan siges at give et noget fortegnede billede af virkeligheden, der som man ikke lægger nøje mærke til den sidste sætning og gør sig klart, at det heri tagne forbehold er betydningsfuldt. Det er nemlig en kendsgerning, at der inden for en række områder, især i håndværksfagene, er enten udtrykkelige overenskomstbestemmelser eller især kustomæssige regler, der forbeholder de faglærte arbejdere retten til fagligt arbejde og giver dem ret til at vægre sig ved at udføre ufaglært arbejde. Da de faglærte arbejderes rettigheder i disse henseender på mange områder ikke bestrides af arbejdsgiverne, opstår der her kun sjældent uoverensstemmelser, der fører til voldgiftssager.“

Bedre dokumentation kan der vel ikke gives af denne forespørgsels berettigelse og af de konsekvenser, som det ærede medlem hr. Axel Kristensen nævnte at disse skranke kan have for byggeriets vedkommende; og hvis det ærede medlem hr. Hans Rasmussen og andre skulle ønske direkte at få påpeget, hvor hindringerne står omtalt, vil jeg pege på f. eks. overenskomsten af 1961 mellem Centralforeningen af Tømrermestre i Danmark og Dansk Tømrer-Forbund, hvor der i § 21 står følgende, som jeg beder om tilladelse til at citere:

„Centralforeningen af Tømrermestre i Danmark og Dansk Tømrer-Forbund er enige om, at alt arbejde, der er omfattet af prisfortegnelsen, skal udføres af tømrersvende, og at det skal betragtes som brud på denne overenskomst, hvis de kontraherende parter eller deres medlemmer lader udføre arbejde eller arbejder på andre vilkår (akkord- og time-lønsvilkår) end de i nærværende overenskomst fastsatte.“

Lignende bestemmelser kan det ærede medlem finde i murermestrenes overenskomst med murersvendenes forbund og snedkersvendenes tilsvarende.

Der findes altså sådanne hindringer, og det er hindringer, der medfører konsekvenser, som det ærede medlem hr. Axel Kristensen nævnte hindrer den heldige udvikling, vi ellers kunne have fået på arbejdsmarkedet. Men de

medfører også visse menneskelige konsekvenser. Vi har vel alle et ønske om, at man ikke holder nogen tilbage her i samfundet, hvis de selv har kræfter og lyst til at virke i opadgående retning, virke for at opnå en bedre stilling for sig selv. Men det er jo det, man gør over for mange ikke-faglærte ved at opretholde bestemmelser af denne art; man holder dem i en lavtlønsgruppe — jeg bryder mig ikke meget om det ord, men det anvendes jo — og giver dem ikke de opstigningsmuligheder, de kunne ønske, og som de også står til. Og hvordan er det for øvrigt, når man ser på de afgørelser, der er truffet ved den faste voldgiftsret? Rise nævner 34 afgørelser i sin bog som eksempler på den retspraksis, der har været. Det er sager, der viser, at man stiller sig rimeligt fra alle sider, når det drejer sig om at kalde også arbejdskraftreserven frem.

Den højtærede statsminister gjorde nogle bemærkninger om, at vi havde høj beskæftigelse, og derfor — sagde den højtærede statsminister — hindrer disse bestemmelser jo ikke nogen i at få arbejde. Men kalder vi på den arbejdsreserve, der er her i landet? Giver vi i tilstrækkelig høj grad kvinderne adgang til at komme ind på arbejdsmarkedet? Jeg synes, disse afgørelser viser, at det gør vi ikke. Jeg henviser til en sætning, som jeg synes Dansk Kvindesamfund skulle give oplysning om og belære alle sine medlemmer og alle os andre om, at noget sådant kan siges her i landet. Det er en kendelse — ikke nogen ny kendelse, men der er henvist til den ved mange lejligheder — og den står på side 158. Jeg beder om tilladelse til at citere:

„Idet nu bemærkes, at det er en stil-tiende overenskomst, at der ikke i en overenskomstperiode ensidigt kan foretages forandring i fordeling af arbejdet mellem mænd og kvinder, når sådant arbejde først er henlagt til et af kønnene, bliver det afgørende for sagen, om der i nærværende tilfælde foreligger et arbejde, der hidtil har været udført af mænd, eller et nyt arbejde...“

Ja, jeg ved ikke, om man synes, det er en tilfredsstillende betragtningsmåde over for kvinderne. Der er afgørelser, mange afgørelser, der placerer kvinder på samme måde, og hvis det skulle være folks eneste indtryk